

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu b. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Odločnejši kulturni boj!

Kakor razprava o proračunu sploh, bila je tudi posebna razprava o proračunu ministra ved in bogočastja silno hrupna. Izmed stranke liberalne govorili so zagrizeni vstavaki Russ iz Českega, Fux iz Moravskega, demokrat Dittes iz Dunaja, Klier, Plomber in Bažant. Jedro govorov Dittesov, Fuxov in Russov bilo je zahtevanje, da naj minister prosvete odločnejše postopa v cerkvenih zadevah, ali kakor je poslanec Plomber naravnost rekel, da naj posnema zgled Nemčije. Pa tudi govorniki naše stranke niso molčali in so s krepkim glasom ponavljali svoje stare svetu že dosti znane pritožbe. Posebno sta se odlikovala Monisgn. Greuter pa dekan Pfügl, ki je zbornici živo priporočal, da naj se verska in нравna izreja otrok prepusti cerkvi. G. Greuter je razvijal vzroke, zakaj da stranka njegova nasprotuje novim šolskim postavam. „Ni svoje-glavnost, je rekel, ni mrzenje, če o šolskih rečeh tako sodimo, marveč mi ne moremo drugače, ker do neprodajljivih pravic krščenih otrok nimamo pravice. Pravijo sicer, da danes to več ne gre, pa veste gospoda, kaj beseda ljudstvo za nove dobe pomeni? Na to odgovarja Hartman v svoji filozofiji, kjer pravi, da to je zadnji boj krščanske ideje, boj za življenje in smrt.“ Enako odločno so se izustili drugi sedanji vladi nasprotni govorniki, ki so dokazovali, da novjšegno šolstvo gre povsod rakovo pot.

To je moralo zares v srce skeleti gospoda ministra prosvete, piše „Čech“, kajti po njegovih mislih je „modus vivendi“ mnogo praktičnejši način „kulturnega boja“, nego divjanje Bismarkovo, ki svojega konečnega namena prav nič ne taji polneč kriminala z duhovniki ali pak iz „rajha“ pošiljajoč jih, v obče posluže-

vajoč se vsih pripomočkov, da ž njimi zatara katoliško duhovenstvo. In Bismarku se prav slabo godi in če dalje večje zapreke ga opovirajo v provedenji njegovih naklepov, vse drugače pa se pohvali naš gospod minister prosvete z dosedanjim vspehom svojega „modus vivendi“ za trdno prepričan v svojem srcu, da se lepo počasi vse želje liberalne stranke izpolnijo ter vse delo po sreči izide.

Kako prenapeto in času neprimerno je tedaj zahtevanje gospodov Russov, Fuxov in Dittesov, kateri prav nič ne razumijo intencij gospoda ministra prosvete hoté se mu vtikati v posel. Gospod Stremajer bi se sicer ne menil dosti za „želje“ omenjenih govornikov ustavaških, prav tako kakor si gospod de Pretis govora Plenerjevega in osodne neparlamentarne besede ministrovega sina ni vzel prezelo k srcu. Toda „želje“ teh gospodov niso posamezen izjav. Tudi od drugod je zazvonilo geslo: „Odločniši kulturni boj!“ in brez števila ustavaških listov je trdovratno trdilo, da Stremajer nikakor ni vzrok „modus-a vivendi“, temveč avtoriteta in posredovanje ranjega kardinala Rauscherja. Če je ta vest resnična, če je bil zares na ustavnem polji stoječi cerkveni dostojanstvenik nekakov posrednik med „kulturno-liberalnimi težnjami“ doktorja Stremajerja in katoliško cerkvijo, potem odpade po smrti kardinala Rauscherja samo po sebi tudi to posredovanje, potem zanaprej ni nikakih vzrokov, ki bi priporočali dosednji „mirni boj kulturni“ in moralo bi se tekoj strogo postopati proti „nazadnjaštvu in duhovnikom, po čemur tako hrepene liberalci in ustavaški demokrati. Toda ustavski naj nikar ne mislijo, da se te borbe bojimo. Tudi mi jednako z ustavski želimo „odločnejšega kulturnega boja“, piše organ katoliške in konservativne stranke kardinala Schwarzenberga dalje, želimo da bi se zadostilo našej

bojaželjnosti, da bi se pred vsem svetom popolnoma prekoračil bismarkovski Rubikon ter se začela „velika vojna proti Rimu.“ Mi sami kličemo gosp. Stremajerju: Na dan z barvo! Dosednji „kulturni boj“ je nam ravno tako zopern, kakor vsem pravim „liberalcem.“

Dvignite se zoper nas ter navalite na nas, o, le prebudite speče in v jedno vrsto postavite vso našo armado in njej na čelo nje-nega vodnika. Združite nas, pomnožite nas in pokrepčajte nas ter omogočite nam zmago! Naprej kultura avstrijska! nasleduj Bismarka! Žeja nas in močno že koprnimo našej sveti reči žrtvovati vse, kar nam je koli ostalo še po „modus-u vivendi.“ Hajdimo na delo! Zapirajte in pošiljajte nas za granice državne, pozaprite cerkve in zabranite krščevati in grobe blagoslavljati! Ta boj za življenje in za smrt nam bode povoljniji nego sedanji „mir“, ki se je rodil vsled zaslug kardinala Rauscherja.

Russ, Fux in Dittes so privedli vso to reč v državnem zboru na dnevni red; glede šolstva so jih govorniki pravne stranke izvrstno posekali, naj se ravno tako odločno izrekó tudi oziroma „kulturnega boja“, da se Stremajer, prost vsacega posredništva, že skoro usmili kulture in do dlake prevede postave cerkvene. Dasi razmere politične pri nas na Kranjskem niso tako ugodne kakor na Českem, vendar konečno tudi mi z vrlim „Čehom“ zakličemo: „Mi čakamo pripravljeni na boj!“

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. decembra.

Avstrijske dežele.

V državnem zboru je bil 14. t. m. sprejet proračun za šolstvo. Pri tej priliki je tožil istrski poslanec Vitezic, da Slovani v Istriji nimajo nobene šole, poslanec ljub-

Zgodovina Črne Gore.

Fr. Jaroslav.

(Konec.)

Leta 1837 je nastavl car Nikolaj vladiki letne podpore 9000 zlatov. Leto potem, ko so stavili mejnike med Črno Goro in primorjem kotorskim, prišlo je do kavsanja med Črnogorci in vojsko avstrijsko. Ta zadeva je bila poravnana še le 1840 l., ko so Črnogorci Avstrijskeji odstopili progo zemljo za primerno novčno odškodovanje. Leta 1841 je prejel vladika ruski red sv. Ane.

Vsled nerodovitnosti zemlje je več potov prebivalstvo Črne Gore lakoto trpelo. Pomanjkanje živeža je sililo toraj Črnogorce, da so se zaletavali na turško polje, da si osvojé potrebnih pridelkov. Zbog tega so skušali prilastiti si rodne ravnine sosedne, ktere so včasih pripadale Črnej Gori, pa so v vojskah od nje odtrgane bile. Vladika je velikodušno iz lastne

blagajnice pomagal bednemu narodu, in tudi car Nikolaj je pošiljal Črnogorcem bogatih novčnih darov in živeža. Ali vendar vsa ta pomoč ni bila dovolj pri splošnem pomanjkanju, in mnogo rodovin črnogorskih se je izselilo na Srbsko, kjer je jih vljudno sprejemala ondotna vlada in jim odkazala novih seliš. Bojevita mladina je vstopovala v rusko vojsko, neke najje pa so se v potrebi obračale na pomoč k Turkom, kateri so gledali vsled tega sebi koristiti, in so sejali seme nesloge, tako da je imel vladika dela čez glavo. Prišlo je celo do tega, da so uporne najje morali z oroženo silo prisiliti k poslušnosti.

Kedar vladike, ki je rad potoval po tujih zemljah, ni bilo doma, prevzela sta njegovo mesto brat njegov Pero, predsednik senata, pa podpredsednik tega zbora Jurij Petrovič, kateri poslednji je junaško bojeval proti albanskim in hercegovinskim Turkom.

Na znak odlikovanja v vojski vpeljal je Peter II. dve svetinji, eno srebrno „za hrabrost

in vero“, drugo pa zlato v spomin slavnega junaka Miloša Obilića, s ktero so bili odlikovani po zaslugah svojih odličniši vojaki.

V osodepolnem 1848. l. hotel je vladika Avstrijskeji poslati 10.000 mož na pomoč proti neprijateljem Slovanstva Madjarom, ali te ponudbe ban Jelačić ni sprejel.

Od leta 1849 začel je vladika bolehati na pljučih, in zato je odšel v milejše podnebje. Na tem potovanju je prišel leta 1851 tudi v Rim, kjer so ga na vso moč vljudno sprejeli sveti oča, ki so mu dali razkazati vse vspomenike preslavnega mesta. V spomin svojega obiskanja napisal je vladika lastnoročno o Šent Peterskeji cerkvi pesen na čast in slavo Najvišjemu, polno vzvišenih mislij.

A vladiki ni bilo več leka, bolezen se je shujšala, in 31. okt. 1851. l. je Peter II. izdihnil plemenito svojo dušo, star še le 39 let. Na smrtnej postelji je imenoval za naslednika mladega svojega bratranca Daniela, in načel-

ljanskih nemčurjev, dr. Schaffer, pa je zopet po svoji navadi regljal.

Dunajsko pisateljsko društvo „Concordia“ je imelo zbor, ki je zavoljo tega imeniten, ker je predsednik društva, znani nemški poslanec dr. Kopp, končal svojo pozdravico do Schmerlinga z besedami: „Živijo minister Schmerling!“ S tem klicem se je poslanec, ki je Schmerlinga že kot ministra pozdravil, zelo zameril pri ministerstvu. Čuditi se je na vsak način, kako da si želi liberalno-ustavoverska svojat za ministra — Schmerlinga, tistega Schmerlinga, ki je l. 1865. zavoljo svoje nezmožnosti vsem tako presedal, da je vse ploskalo, ko je bil z ministerskega stola prekucnjen, ki je oče februarске ustave. Ta mož, ki je zatiral vsako prosto misel v časnikih in drugje, je tedaj spoznal, da mora časnikarstvo biti svobodno. Čudno! Schmerling ideal naših liberalcev!

Na Koroškem je poslalo starešinstvo mesta Beljaka državnozborskemu tamvoljenemu poslancu Eggerju nezaupnico, menda zato, ker ni potezal se za predilsko železnico. Na to je poslanec odgovoril, da čeravno mu prihaja nezaupnica od majhnega dela volilcev, bo vendar odstopil brž ko bo končana obravnava o državnem proračunu. Ta odgovor pa volilcem ni bil všeč, marveč so mu poslali pismo, v katerem zahtevajo, da Egger precej odstopi ter prepusti zastopanje beljaškega mesta z mirno vestjo drugim koroškim poslancem. (Tega poslanca naj bi posnemal dr. Razlag, ki ima že davno nezaupnico vseh svojih volilcev v žepu, a se vendar še ni odpovedal poslanstvu v kranjskem deželnem zboru.)

Kako je s šolstvom na **Českem**, o tem ima „Politik“ zanimiv račun. Nemci so v tem obziru proti Slovanom, kakor 158 proti 40. Na dolenjem Avstrijskem daje država na vsako glavo po 1 gld. 50 kr., za šolo na Českem pa le po 40 kr. ali še le po 20 kr., ker ima polovica plačati se iz deželnih zakladov. Vsak avstrijski državljani takraj Litave plačuje po 16 gld. 50 kr. davka na leto; na Českem pa dá za šolski poduk država mu po 19³/₄ kr. (Koliko pa na Kranjskem? Vred.)

Čehi so v Pragi pri mestnih volitvah zmagali z vsemi svojimi narodnimi kandidati, katerih je bilo 30. Živili!

V ogerskem državnem zboru se jako mnogo govori. Zato je menda ministerski predsednik Tisza rekel, da bi v državno blagajnico prišlo obilo denarja, ko bi se na to, kar se v

niki črnogorski so obljubili, da izpolnijo voljo umirajočega svojega vladike.

Karakteristika tega poslednjega duhovskega vladarja na Črni Gori se najbolj kaže v tem, da je gledal svoj narod izlikati v duhu prosvete in priljudnosti. Da se mu ni sponeslo za časa svojega vladanja svoj polodivji narod do cela privaditi oblikam olikanega sveta, temu se nikdo ne smé čuditi, ako premisli, v kakih okoliščinah ta narod biva in kako počasi se taki premeni godé. Dovolj je, da je položil temelj velikemu delu, a izvršitev se mora prepuštili vekom prijaznišim.

Vladika Peter II. je eden boljših pesnikov slovanskih, učenec slavnega srbskega pesnika Simona Milutinovića, in je izdal svoja dela na Cetinji, v Belemgradu, v Trstu in v Beču. Med temi deli je tudi drama: „Ščepan Mali, lažni car.“ Pesni Petrove se odlikujejo s smelostjo tantazije in nenavadnim vzletom mislij.

Petrov naslednik je bil bratranec njegov Daniel, ki je odločil duhovensko oblast od

zbornici preveč govori, davek naložil. Kaj bi bil Tisza rekel, ko bi bil takrat, ko je še on bil govornik opozicije, kak minister si tak izrek dovolil!

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča je zopet vse živo. „Politiki“ se s Carigrada telegrafira, da je Turčija ukazala v Mali Aziji nabrati 100.000 novincev in tudi v Egipt in Tunis poslala poziv naj pripravita svoj del čet, kar jih imata dati Turčiji po zavezni pogodbi. Ta novica je važna in priča, da se Turčija z vso močjo pripravlja za spomlad. V Hercegovini je že polovica Turka manj, ko ga je bilo, in to vsled bojev, mraza in bolezni; tu sem hoče menda Turčija zagnati veliko moč, da bi vzela ustajnikom Sutorino. Za ustajnike bi bilo to slabo, ker imajo tu največ zvezo z avstrijsko zemljo.

Grški arhimandrit po Turkih razdjanega samostana Duže, Melenij Cerović in katoliški kurat Musić, ki se je bil prej enkrat že podal Turkom, sta sklenila zvezo proti Turku in napadla s svojo četo one vasi na Popovem polju, ki so se Turkom zopet podvrgle. V boji sta pa oba padla, razen nju je še okoli 40 ranjenih in mrtvih.

V Bosniji je razglasil grško razkolniški metropolit v Serajevu do vseh cerkvenih srenj ukaz, v katerem pita ustajnike z „brezbožnimi izdajalci“ in vелеva srenjam, naj se jih ogibajo in jih naznanjajo turški gosposki. Ta ukaz je zbudil povsod hudo jezo, govori se, da je metropolit podkupljen po turški vladi.

V Srbiji se ministerstvo bôje že zopet majè in zopet se govori o Turkom tako strašnem Ristiću kot ministru.

Francozki republikanci so zmagali pri senatorskih volitvah, kar se je prej skoro nemogoče zdelo. Zarad tega so vsi, posebno pa dunajski republikanci veselja popolnoma raz sebe. Orleanisti so politično in moralčno popolnoma ob vso veljavo. Kakšna pa bode za stalno francoska državna oblika ali ustava, to se ne bo določilo ne v novem senatu, ne v novi kamori.

Izvirni dopisi.

Iz Škofje Loke, 12. decembra. — (Odgovor „Tagblattovemu“ dopisunu o straži požarni.) „Calumniare audacter, semper aliquid haeret“, se mi zdi, je geslo „Tagblattovcev“, posebno kadar jim gre obirati kakega vrlega narodnjaka. To zopet prav živo kaže dopis v

svetne, ter tako bil prvi svetni knez Črne Gore v novejši dobi. Leta 1853 je srečno odbil turško vojsko. On je izdal svoj znameniti „Zakonik Danijla I., knjaza i gospodara slobodne Črne Gore i Brdah.“ Gledal je, da povzdigne dušni in materijalni razvoj svojega ljudstva. Po krimske vojsci so zahtevali Turki od Daniela, da prizná njihovo nadoblast, in ker ni hotel se udati, napali so Turki deželo; ali pri Grahovcu jih je knežev brat Mirko slavno potolkel. L. 1860 bil je Daniel v Kotoru od nekega izgnanega Črnogorca zavrtno vstreljen. Žena njegova Darinka je zdaj Mirkovega sina Nikico za kneza proglasila, ki je prevzel vladu.

Ko so pod Luko Vukalovićem ustali Hercegovinci na Turke, zapletli so se tudi Črnogorci v to vojsko, ter tako na glavo potolkli Turke, da so se vse sosednje pokrajine s Črno Goro združile. Ali Turki so z veliko silo z dveh strani udarili na Črno Goro, ter jo začeli osvajati. In nasledek tega je bil, da je Črna Gora pripoznala turško nadoblast.

„Tagblattu“ dne 11. dec. št. 283 „Gründung einer freiwilligen Feuerwehr in Lack“. Dopisunu ni mar za resnico, sicer bi ne mogel vsem znani uzrok, zakaj da pri zadnjem požaru 5. t. m. ni bilo brizgelj (razun ene) na pogorišču, tako perfidno zviti.

Hočem tedaj na laži, ki jih dopisun v tem spisu po svetu trobi, kratko odgovoriti.

1. Laž je, da je g. župan iz malomarnosti zadolžil, da brizglje (razun ene) niso bile za rabo.

Precej drugi dan po ognju pri Vilfanu (22. nov.) je župan zaukazal g. Jesenku, kteremu je nadzorstvo čez brizglje izročeno, da naj nemudoma skrbi, da se brizglje, ki so se pri tem požaru pokvarile, precej popravijo; če se to ni zgodilo — (bilo je treba tudi en nov ventil v Ljubljani kupiti) — je mar župan tega kriv, in ne marveč tisti, kteremu je skrb za brizglje izročena in g. Samassa, ki tako dolgo ni poslal ventila?

2. Laž je, da se g. župan pri požarih ne dá videti, in da so ga pri zadnjem požaru s trudom iz postelje spravili.

Pri ognju 22. nov. je bil bolan in v postelji, tedaj ni mogel iti na pogorišče. 5. t. m. pa je precej vstal, ko je slišal, da gori, tedaj ga niso „mit Mühe aus den Federn gerüttelt“. Pa če je tudi on prvi pri ognju, saj ne more s samo svojo pričujočnostjo „dem verherrenden Elemente Einhalt verbieten“. Dobro bi bilo, da bi župani s svojim častnim poslom zadobili tudi moč ogenj „panati“. Omeniti pa moram tukaj surovega obnašanja nekega gospoda v plaid-u, ki je pridrl kakor kak hudournik pred županovo hišo z vpitjem: Pr..... župan, gori, celo predmestje bo šlo, vse bo h.... vzelo; kje so brizglje, lojtre itd. In tisti gospod v plaidu je menda prav dobro gasil, ne sicer pri ognju, ampak poprej žejo v krčmah.

Da so Ločani pripravljeni pri požarih gasiti in pomagati, kakor ne kmalo kje, je obče znano, in prej bi bilo treba nektare pred pretečo nevarnostjo nazaj držati, v katero se predrzno spuščajo, kakor pa k delu priganjati. Zatoraj bi vprašal, je li kaka postava, da žandarji smejo surovo k delu siliti ljudi, ki radi pomagajo iz lastnega nagiba in se hočejo malo opočiti ali pa utrujeni in premočeni vrniti se domu, kakor se je menda pri zadnjem požaru pripetilo? Mislim, da je ni, in če se v naši liberalni dobi s potepuhi tako rahlo in prijazno ravna, koliko bolj to zaslužijo poštene ljudje v takem slučaju!

Nek drug gospod je zagrizeno svojo jezo proti županu izlival v klicu: „V vodo naj bi vrgli župana“. Ne vem, kateri bi prej zaslužil čast česemu mučencu sv. Janezu podoben postati, ali naš vrli župan, ali pa oni olikani kričač.

3. Laž je, da je g. župan vrata pokazal tistima dvema gospodoma, ki sta hodila po hišah nabirat doneske za novo brizgljo; tudi mestni pisatelj tega ni storil, pri katerem ju še bilo ni.

Ravno tako ni res, „dass der Bürgermeister dem Unternehmen feindlich entgegen tritt“, pač pa se drži gledé vstanovljenja požarne straže in naprave nove brizglje sklepa od 7. julija 1874, kateri se glasí, da se mora najmanj 30 sposobnih tukaj stanujočih móž pred županom zavezati, kolikorkrat bo treba, na prvi klic prihiteti na pomoč, preden se kupi nova brizglja in novo gasilno orodje. Ker se pa do zdaj še nihče ni oglasil, srenjski sklep pa še ni preklican, župan ni hotel brez premisleka na nos na vrat kupiti brizglje, in to tem bolj

ne, ker se je precejšnje število prebivalcev pritožilo zoper sklep, da naj se za napravo brizglje in požarne straže naloži priklada na davke. Ko bi se bilo pa 30 mož oglasilo, bi bil župan gotovo že izvršil sklep srenjskega zastopa.

Prav naivno se mi zdi tudi hvalisanje g. dopisovalca, da je g. Franc, „obwohl noch nicht einmal volljährig, den Vorsitz und die Leitung der Berathung“ prevzel pri posvetovanju o vstanovi požarne straže. Tedaj med vsemi 20 „der angesehensten Bürger“ se ni našel nobeden, ki bi bil sposoben za predsedništvo, nego maloletni — skoraj bi rekel še otrok — gosp. Franc!

Kako patriotični, ljudomili in za varstvo srenje skrbni in darežljivi so ti gospodje, se najbolj vidi iz tega, da hočejo brizgalnico le za-se oskrbeti, „ohne dass die Gemeinde als solche ein Anrecht darauf haben sollte.“ Prav tako — so nekdanj Varždinci vislice dali napraviti — za-se.

To se mi je zdelo potrebno pojasniti in s tem naj bo reč končana; v daljno polemiko pa se ne spuščam z dopisunom „Tagblattovim“ in z ljudmi, katerim ni mar za resnico in jim je vsaka zvijača in laž dobra, če velja napasti narodnjaka.

Iz Trsta, 14. dec. — (List „Edinost“. — Veselica. — Zbor. — Krst.) Danes vam imam povedati važno novico, da z novim letom začne tukaj izhajati nov slovensk političen časopis, „Edinost“, po dvakrat na mesec, kot glasilo polit. društva istega imena, kakor sem ravnokar za gotovo zvedel. Našega političnega društva odsek se je zastonj pogajal z Goričani v ta namen, da bi goriški list postal tudi glasilo društva „Edinost“, ker oni niso hoteli drugače, nego da ostane listu ime „Soča“, čemur pa je bil odsek „Edinosti“ popolnem nasproten. Moje mnenje, izrečeno že v prejšnjih dopisih, je bilo vedno to, da je najboljšje, ako si tržaški Slovenci osnujemo lasten časopis, kakor smo že nekdanj imeli „Primorca“, ki je prav lahko izhajal in so bile le osebne razmere krive njegovega propada. Zato z veseljem pozdravljamo ta sklep odsekov in želimo novemu listu, kteremu je zagotovljena duševna in materialna pomoč, najboljši uspeh. Tudi Goričani nam ne bodo mogli ničesar očitati, ker društvo „Edinost“ je storilo, kolikor se je le dalo, za združenje; v lastno zgubo in škodo pa ni moglo ponudbe sprejeti. — Dalje namerava društveni odbor, vsled sklepa zadnjega občnega zbora, napraviti veliko besedo ali veselico v prid jugoslovanskim bratom, ki so na našo zemljo pribegli, in sicer ne le tombole, ampak kaj več, da se s tem v Trstu pot odpre rednemu napravljanju takih veselice. Ker pa je vmes nekoliko ovir, ne dá se to tako hitro izpeljati, pa boljše pozneje in dobro, nego brž in slabo. — Da naše društvo res dela in da se udje niso utrudili po brezuspešnosti prvih poskusenj, kakor je bilo čitati v nekem članku, priča je dalje še to, da bo imelo kmalo, menda na sv. Štefana dan, zopet občni zbor, v kterem se bodo druge važne reči obravnavale. Bog daj srečo! — Kakor piše „Ancora“, se v kratkem dá krstiti v Trstu bivajoč dunajsk jud; da bi le bilo iz prepričanja!

Od štirsko-hrvatske meje, 15. decembra. (Zaprta meja. — Švercarji.) Že par let imamo mejo zarad goveje kuge zaprto. Sicer o kugi sami se različno govori. Nekateri menijo, da sploh kuge ni bilo, drugi, da je bila, tretji, da se je kuga umetno iznašla in se še umetno zdržuje. Vendar naj si bo kakor koli hoče, že više leta ni sluha

o kugi ali kakšni goveji bolezni in želja je občna za odpravo zaprtje granice, ker obrtnija dosti trpi. Že se je povdarjalo po „Gosp.“ in posamesni glasi so dospeli tudi v merodajne kroge rekši, kako se ljud demoralizuje po zaprti meji, kako goved nima cene prodajalne, in se pri vsem tem meso po mesnicah po prejšnji visoki ceni prodaja, pa meja ostane meja. Vendar s tem nočemo švercarjev zagovarjati, če je tudi po človeški slabosti naravno najti prestopke, kjer je zapoved, marveč je celo po pravici, da švercarji pravici zapadajo, če se vloviti dajo ali vlovijo. Tako so zadnje dni boje „hauptšvercarja“ Hrvata Hološana zaprli v Rogatecu, mu vzeli par volov in mu še naložili 400 gl. globe. Švercal je neki izvrstno; pustil se je na enem prostoru vloviti, a na drugem je šla prava govejna grmada čez mejo. Tudi nekega križovskega kmeta so zasačili ter mu naložili 400 gl. kazni, govori se celo, da bi bila ondi neka cela vas na sumu zaradi švercanja. Pa pravi kmet: Se bomo že „spucali“.

Domače novice.

V Ljubljani, 18. decembra.

(Čitalnica) napravi prihodnjo nedeljo, 19. dne t. m. „besedo“, ktere intresantni program je sledeči: 1. Förchtgott-Tovačowsky — „Sloga“ (nov) moški zbor s čveterospevom. 2. Verdi — iz opere „Rigoletto“, duo za glosi in glasovir. 3. Stöckel — „Devi“, peterospev za sopran, alt, tenor in bas. 4. Zajc — „Živila Hrvatska!“ (nov) moški zbor. 5. „Ženski jok“, veseloigra v enem dejanji. — Začetek ob 7. uri zvečer.

(Obadovič I.) Na posebno prošnjo naznanjamo čitateljem, da spisi v „Slovenca“ z naslovom Obadovič I., II. itd. niso iz peresa g. Davorina Trstenjaka.

(Obsodbo č. g. misijonarja Pirca) in njegovega nekdanjega hlapca Merlaka, ki je brez patenta prodajal njegove pesmice, je c. k. deželna vlada ovrгла, češ, da sta prestopila § 23. tiskovne postave od l. 1862 št. 6. drž. zak., o kateri pa smejo po § 484. razsojevati le sodnije ne pa c. k. okrajna glavarstva. Ob enem je okrajnemu glavarstvu okolice ljubljanske naročila, da naj reč izroči zadevni sodnji za službino porabo. Razsodbo bomo ob svojem času objavili.

(Glede srednjih šol) je ministerstvo nauka ukazalo, da se imajo božične počitnice pričeti 24. decembra in trajati do novega leta, zato je pa ponedeljek in torek pred pepelnico šola. Prvo polletje se ima končati 12. februarja, drugo polletje pričeti 16. februarja 1876.

(Duhovske spremembe.) V ljublj. škofiji: Č. g. Janez Eder je dobil lokalijo Tujničko; č. g. Jurij König pride iz Kočevske Reke za kaplana v Stari trg pri Ložu; č. g. Primož Jan pa za lokalista na Rob.

Poslano.

Slavno vredništvo! Podpisani obžalujejo, da se je v včerajšnjega „Slovenca“ vrnila zeló neljuba neresnica, ter prosijo, da bi se v prihodnji št. tega lista popravila s tem-le popravkom:

Popravek. — „Slovenec“ 16. t. m. št. 147 v dopisu iz Ljubljane „Nova zimska obleka“ med drugim tudi pravi, da se je denar, ki se je nabral pri zadnji dobrodejni soareji pri Tavčarji, „razdelil po razredih, da so si potem ferkolini kupovali raznih reči, igrač, smodek itd. Podpisana ravnateljica in ravnateljica si štejejo v svojo dolžnost, da to popolnoma

izmišljeno opombo preklicujejo in rečejo, da ni res, da bi se bil denar po razredih delil in tudi ni res, da bi bil kak otrok v mestnih šolah le en krajcar dobil od tega denarja, temuč naročilo in po večem tudi že razdelilo se je potrebno obutalo med uboge otroke, kar tudi dobro vésta čevljarska mojstra g. Fr. Drašler in g. J. Škrbinec.

A. Praprotnik,
ravn. 1. mest. deške šole.

L. Belar,
ravn. 2. mest. deške šole.

M. Krašner,
ravnateljica mestne dekliške šole.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 13. dec. 1875.

V noči od 2. do 3. septembra t. l. okoli ene čez pol noči je šel delavec Janez Košak s Kurje vasi, kjer je proso mel, po dolenski cesti domu proti Rudniku. Pred njim je šel Anton Maček iz močvirja.

Ko je Janez Košak Antona Mačka blizu rudečega križa došel, mu je vošil „lahko noč“, ta pa mu je na ta pozdrav odgovoril: „Jaz vam bom že dal lahko noč, jaz bom vse poklal, kar bom nocoj dobil.“ Janez Košak je šel naprej, ker je pa Anton Maček še vedno vpil, se je obrnil, in v tem trenutku je stopil Anton Maček pred njega in je sunil s svojo roko proti njemu.

Po tem sunku je čutil Janez Košak precej bolečine in je videl, da mu je jela kri iz prsi vreti. Koj potem se je skril pred Antonom Mačkom v gozdu pri rudečem križu in je tam do jutra ležal. Janez Košak ni videl, s kakim orodjem ga je Anton Maček sunil, a to precej 3. septembra t. l. pri mestnem magistratu naznanil; od tod je bil, kot težko poškodovan, v bolnišnico prenesen, kjer je 24. septembra t. l. o poli desetih umrl. Preiskava mrliča je pokazala, da je segala rana skozi kožo, mesó in hrustanec osmega rebra, in da je bil ta hrustanec prerezan, da je bila cela rana z gnojem napolnjena, in da je bila na koncu rane oprsna mrena pretrgana.

Po mnenji zvedencev je Janez Košak vsled poškodovanja od 3. sept. t. l. in iz tega izvirajočega vnetja oprsne mreže, zatoraj posilne smrti umrl.

Ker se nikakor ne more sklepati, da bi bil Anton Maček Janeza Košaka sunil z namenom usmrtiti ga, sovražni namen pa je jasno razviden iz načina in orožja, kterega se je zatoženec poslužil, utemelji to dejanje objektivno hudodelstvo uboja, zarad kterega je 13. t. m. pred porotniki stal. Sam obstoji, da je v prepiru Janeza Košaka, ker ga je ta s pestjo v zobe dregnil, z neko rečjo v prsi sunil in trdi, da ni imel takrat svojega noža in da mu je nož kak drugi dal, če je res Janeza Košaka s kakim nožem sunil.

Zatožen je pa še drugega dejanja. Ko je namreč Košaka zabodel, je po dolenski cesti dalje šel in srečal Franceta Šula in Franceta Čudna. Ko so se spoznali, so vsi trije k Šulovi hiši šli, tam se poslovili in razšli. Ko sta France Šul in France Čuden proti Rudniku šla, sta začela žvižgati in na to je Anton Maček za njima prišel, ter ju vprašal, zakaj žvižgata. Rekla sta mu, da je vsakemu dovoljeno žvižgati, a Anton Maček je skočil na Šula in ga z nožem ranil tako, da je pri ključni kosti bil hudo, na vratu pa lahko poškodovan.

Zavoljo teh dejanj, katerih ne taji, je bil Maček po porotnikih kriv spoznan uboja in težke telesne poškodbe ter obsojen na 3 leta težke ječe z enim postom na mesec, vsakega 23. sept. pa na trdo posteljo in v tamno sobo.

Eksekutivne dražbe.

22. dec. 3. Ant. Butin ovo iz Podlipa (2710 gl.) na Vrhniki. — 3. Ant. in Marije Princ-eve iz Loške vasi (778 gl.) v Krškem. — 3. Mart. Bratanič-eve iz Trnovca (1499 gl.) v Metliki. — 3. Mih. Pinčulič-evo iz Planine (272 gl.) v Kostanjevi. — 2. Marjane Furlan-ove iz Podbrega (1092 gl.) v Ipavi. — 2. Jan. Milar-jevo iz Trboj (1082 gl.) v Kranji. — 2. Jože Rotar-jevo iz Leskovca (6560 gl.) v Krškem. —

Telegrafične denarne cene 17. decembra.

Papirna renta 69.35 — Srebrna renta 73.75 — 1860letno državno posojilo 111.80 — Bankine akcije 922 — Kreditne akcije 204.30 — London 113.60 — Srebro 106.15. — Ces. kr. cekini 5.36 — 20Napoleon 9.11.

V Andr. Schreyer-jevi

prodajalnici železnega in galanterijskega blaga v špitalskih ulicah je posebno velika zaloga sledečih reči:

Posebno lepi nagrobni križi krasno pozlačeni od 6 do 50 gld.

Mlinske žage iz angleškega vlitiga jekla.

Tesarske in mizarske žage.

Kotli iz kotlovine (kufra), graško delo za vzidati.

Kotli iz vlitiga železa, držé od 20 do 120 bokalov.

Mlinski stekli in grebeni.

Sine, podvozi, puže, lemeži in vse druge sorte železa.

Peči in hranilna ognjišča (Sparherde) s kositarja ali vlitiga železa.

Vratca in raznji za-nje.

Lonci, kozice in vse sorte kuhinjskega orodja.

Kositar s cinka za strehe, tudi črni železni kositar.

Vsake sorte pile in rašplje, kline za oble, svedri in vse drugo enako orodje za mizarje in tesarje.

Ključavnice in obešalnice z vsem, kar gre zraven.

Lopate, rovnice, matike, gnojne vile, branji zobje, coklje, podkove in verige.

Velika zaloga cvekov iz drata in žeblijev.

Nove cementirane stalne in decimalne vage vsake velikosti.

Novi cementirani tehnik (uteži) iz mesinga v škatljicah mešani.

Novi cementirani tehnik iz vlitiga železa od 1/2 do 20 kilogramov.

Nova literška mera za tekočino iz kositarja, in za suhino iz kositarja ali lesa.

Vsake sorte noži in vilice, žlice in zajemalnice (šeflje), britve in škarje, nožiči za peresa, tase lepo malane, svečniki, možnarji in gladniki, venci iz pleha z rožami za grobove, okovi za mrtvaške truge, podobe svetnikov za molitvene bukvice in v okvirih, rožni venci, križci in svetinje, albumi, listnice, smodnice, lovske in popotne torbice in denarnice.

Za božič in novo leto:

Največa zaloga otroških igrač od 2 kr. do 20 gld. na zbir, prodaja se na drobno, pa tudi na debelo trgovcem in kramarjem.

Naročila se izvršujejo po železnici, ali pa po poštne povzetji, za dobro blago se daje poročstvo.

Splošnovanjem

(67—10) Andrej Schreyer.

Razprodaja.

Zavoljo bližajočega se Božiča in novega leta in ker pride predpust, prične

J. Sparovic

v Ljubljani, na velikem trgu št. 13

razprodajo svoje zelo bogate zaloge juvelnega, zlatega in srebrnega blaga po fabrični ceni.

Častiti gospodje kupci naj se blagovolijo o solidnosti, dobroti, lepoti in popolni teži po gospodski punciranega blaga osobno prepričati. Posebno bi opozoril na bogato zalogo broš, uhanov in prstanov (posebno poročnih) s srebra in zlata. (89—1)

Einladung zur Pränumeration

auf das

in Wien erscheinende politische Journal:

„Das Vaterland“.

Das Programm unseres Blattes ist hinlänglich bekannt; wir begnügen uns daher mit der Versicherung, dasselbe auch fernerhin ebenso entschieden zu verteidigen, wie bisher. Dem erfreulichen Aufschwunge des Abonnements gemäß werden wir uns eifrig bestreben, das Blatt durch immer gebiegender Artikel und immer zahlreichere Correspondenzen von allen wichtigen Punkten des In- und Auslandes zu einem wahren katholischen Centralorgan zu machen. Wir erlauben uns jedoch darauf hinzuweisen, daß es schon heute das an Reichhaltigkeit des Stoffes erste katholische Blatt Oesterreichs ist.

Das „Vaterland“ erscheint wöchentlich 7mal: am Montag als Abendblatt, an den anderen Tagen als Morgenblatt.

Der Abonnementspreis beträgt:

samt portofreier Zusendung durch die Post:
für 3 Monate 5 fl. — fr.
für 6 Monate 10 fl. — fr.
für ein Jahr 20 fl. — fr.

Wunderbemittelten wird eine Preisermäßigung auf **sechszehn Gulden für das Jahr** zugestanden, ohne daß dieselben sich eigens deswegen mit Darlegung ihrer Verhältnisse an uns zu wenden brauchen.

Die Administration des „Vaterland“,
(91—1) Wien, Wollzeile 25.

Pravi

Wilhelmov

antiartritični antirevmatični

čaj za čiščenje krvi

(Čisti krv zoper protin in revmatizem)

je kot

zimsko zdravljenje

edino

gotovo zdravilo krv čisteče sredstvo.

ker je od

prvih

medicinskih

avtoritet

Evrope

8 privoljenjem
c. k. dvorne pi-
sarne valed
sklepa na Dunaji
7. dec. 1838.

Valed Nj. Vel.
Najvišjega po-
velja zoper po-
narejenje zava-
rovano. Dunaj,
28. marca 1871.

z najboljim vspehom upotrebljavano bilo.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupla in odvrne iz njega po notranjem upotrebljanju vse nečiste za bolezen nabrane reči; tudi je učinek gotovo vstrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih boleznih, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, mozolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenci, silnem bolenji po čuticah, kitah in udih, potem pri tišanji v želodcu, vetrovih, zaporu, scavnih nadlogah, močnejši, moškem oslabiljenji, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico.

Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se terjane zastoj dopišujejo, spričuje resničnost zgorej uvajenih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchenu.

Kladno pri Pragi (Češka) 4. sept. 1874.

Vživavši nekoliko časa Vaš Wilhelmovi antiartritični, antirevmatični kri čistilni čaj, se Vam zahvaljujem za pomoč po njem.

Z velikim spoštovanjem
Adalbert Gerber, usjar.

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchenu.

Grubišnje polje (Belovarski komitat), pošta Daruvar, 8. sept. 1874.

Prosim, da mi pošljete vnovič škrinjico Vašega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja, kar najprej mogoče, s poštoim povzetjem pod gori navedenim naslovom. Pomaga vrlo celo pri boleznih na koži, ki so sifilitičnega vira.

Jože Malih,
okrajni zdravnik.

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchenu.

Nürnberg, 22. sept. 1874.

Ker mi je prijatelj na Dunaji pravil o Vašem izvrstnemčaju, sem ga prosil, da bi mi preskrbel ga paket, katerega sem porabil do zadnjega in sem z njim že dozdej zelo zadovoljen, ker imam že več let trdovratno bolečino v želodcu, se bom še dalje zdravil. Prosim Vas tedaj, pošljite mi še štiri pakete. S poštovanjem.

Andrej Deinzer,
vratni pisar v Nürnbergu.

(90—1)

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz peve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchenu pri Dunaji ali v mojih po časniki navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kranji lekar K. Šavnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Franzoni; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celji Baumbach in Franc Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu C. Clementschitsch; v Prassbergu Tribue; v Varaždinu lekar dr. Kalterju, lekarju.

Nove metrične mere in uteži!!

Cimentirano, najlepše izdelano po nizki ceni:

Železni uteži po 1/2, 1, 2, 5, 10, 20 kilo. Uteži z mesinka posamezni, od 1 grama do 5 kilo vsak.

Uteži z mesinka v garniturah brez posode.

„ „ „ v posodi na 3 sorte.

„ „ „ za decimalne vage.

„ „ „ za centimalne vage.

Mere za tekočine, trdne in debele, s cina.

„ „ „ z belega kositarja.

„ „ „ za olje.

„ „ „ za pivo.

„ „ „ za vino.

Mere za suhe reči z belega kositarja.

„ „ „ z železnega kositarja

po 5, 10, 20 litrov.

„ „ „ z lesa od 1 do 100 lit.

Mere za štrhanje.

Mere za blago, plošaste ali štirivoglate,

z železa ali lesa.

Palični metri (prej colne palice) s pu-

špana, ribje kosti, me-

sinka in slonove kosti.

Vage vsake vrste in velikosti.

Stari uteži se pri kupu vračunijo!!

Zaloga teh mér, utežev in vag je pri

Albinu Slitscher-ju,

trgovcu z železjem v Ljubljani na dunajski cesti št. 64.

(88—3)